

خوانش مهم ترین اقدامات فرهنگی جعفر ابن ابیطالب در دو سال اول حضور در حبشه

چکیده محتوایی

بیان مدعا (دکتر شفیع دارابی، حجت الاسلام پورکیوان):

مفاد روشن آیه شریفه «هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ...» و دیگر آیات قرآنی همخوان با آن؛ و نیز مضمون حدیث نبوی «یا علی، لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ عَلَى يَدَيْكَ رَجُلًا خَيْرٌ لَكَ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ» و دهها روایت مشابه آن؛ حاکی از اینست که اقدام فرهنگی مفید در عرصه تبلیغ دینی، از ابتدای رسالت رسول اکرم (ص)، مورد توجه آن بزرگوار بوده است؛ منتهی در طول سه سال اول بعثت، به صورت پنهانی به این امر مهم می پرداخت؛ اما با نزول آیه «انذار»، با دعوت از خویشاوندان، و با نزول آیه 94 از سوره حجر، با فراخواندن سایر اقشار، بصورت آشکار به تبلیغ از دین اسلام پرداخت؛ از آن پس، تمام مردم پیرامون این اقدام آن حضرت صحبت می نمودند و اخبار آن به خارج از مکه نیز سرایت نمود؛ اما از سال چهارم بعثت کفار برخورد فیزیکی، شکنجه، و حتی قتل تازه مسلمانان و مقابله همه جانبه با دین را شروع نمودند. بر اساس نقل مشهور، هجرت به حبشه در دو مرحله صورت پذیرفت: هجرت اول به رهبری «عثمان بن مظعون» بود و هجرت دوم به سرپرستی جعفر بن ابی طالب (ع) رخ داد. فرضیه تحقیق مبتنی بر این است که حضرت جعفر طیار (ع)، در طول دو سال اول حضور در حبشه، اقدامات فرهنگی دینی متنوعی را انجام دادند؛ البته همه آنها معلول توجه این صحابه بزرگ نبوی به اهمیت فریضه امر به معروف و نهی از منکر در دین اسلام؛ و برآمده از باور وی به ولایت نبی مکرم (ص) می باشد. روش مورد استفاده در انجام این تحقیق، توصیفی و تحلیلی است و به دیده هدف بنیادی و کاربردی صورت پذیرفته و در پی پاسخ به این پرسش است که مهمترین اقدامات فرهنگی جعفر طیار در طول دو سال اول حضورش در حبشه، چه بوده و چگونه تحلیل می شود؟

ناقد اول (حجت الاسلام اخوان):

- دغدغه نویسندگان محترم در باب شبیخون فرهنگی قابل تقدیر است.
- در پردازش های تاریخی استناد به متاخرین وجهی ندارد.
- 1- دو خواستگاه اقدامات جناب جعفر: ولایت پذیری: به کدام استناد است؟ باید در عنوان فرهنگی بیشتر پرداخته می شد.
- در عنوان مقاله دو سال توجیهی ندارد. محاجه با نجاشی در دو سال اول نبوده، بعد از غزوه بدر بوده است.

ناقد دوم (حجت الاسلام دکتر صادقی پناه):

- جا دارد نویسندگان با نگاه تکمیلی بخش های مختلف را کامل نمایند. بیشتر در مقاله نقل را شاهد هستیم. در جاهایی که تحلیل می شود انجام داد تحلیل انجام پذیرد.
- ارجاعات علمی باید کامل تر گردد تا خواننده با مراجعه به آن کامل شود.
- ضروری است شواهد و ادله در انتخاب واژه فرهنگ را مشخص فرمایید.
- در تعیین دو خواستگاه اقدامات جناب جعفر، چرا فقط به این دو خواستگاه پرداخته شده است.
- قضیه امر به معروف به عنوان یکی از خواستگاه ها، باید محل دقت قرار بگیرد.
- بر شماری اقدامات فرهنگی باید دو دسته شود، علمی و عملی و به آن پرداخته شود.